



Alkotásain a természetet szervező erők jelennek meg

Sosem akartam hétvégi szobrász lenni. Ezért a metodika úgy jön létre, hogy először megszületik a gondolat, mely állandó feszültségben tart, és keresi a hozzá tartozó megjelenést. Nagyon fontosak a szobrászati hagyományból adódó, vagy a költészetből, irodalomból, zenéből kapott élmények, de ezek mellett a mostani, vagy a gyerekkori kertünk, az Epreskert , vagy a nyaralás alatti élmények is erősen inspirálnak. Annyira erősen, hogy addig keresem a mű elindításának lehetőségét, amíg végre nem hajtom.

Gálhidy Péter szobrászművész 1974-ben született Budapesten. 1997-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Egyetem szobrász szakán, mesterei Somogyi József, Bencsik István és Karmó Zoltán voltak. 1999-ben elvégezte ugyanitt a Szobrász Mesterképzőt. 2001-től maga is tanít a szobrász tanszéken. Művei jelentős közgyűjteményben is szerepelnek (Magyar Nemzeti Galéria, Kogart Gyűjtemény, Deák Gyűjtemény,). Gálhidy Péter szobrai a természet organikus formáiból veszik az inspirációt, de szükségszerűen reflektálnak a szobrászat alapvető kérdéseire is, mint az anyag és az egyensúly. Művészetében fontos szerepe van a szobrászati szerkezetnek, rendezőelvnek, amely a munkafolyamat irányvonalát megadja. A szobor által teremtett, körülhatárolt tér és magának a szobornak a dimenziója visszatérő, izgalmas témája. Konstruktív,

szerkezetvázakhoz hasonló szobrai és damil installációi mellett megjelennek a természetből ellesett finomabb, lágyabban hullámzó vonalvezetések, amelyeket jelentős méretbeli léptékváltással ültet át a plasztika nyelvére például egy-egy monumentális túske, termés, fűszál formájában. Az anyagok összjátéka, párosítása több munkájának velejárója. Egyes szobrai izgalmas téri - formai helyzeteket teremtenek, számos munkájánál a posztamens elhagyása is fontos szerepet játszik. 1997 óta kiállító művész.

Díjak, ösztöndíjak: Corvina Alapítvány-díj (1997), Hermann Lipót-díj (1999), Derkovits-ösztöndíj (2001-2003), Samu Géza Díj (2007), Alternatív Munkácsy-díj(2015).

Május 13-án nyitották meg a Szolnoki Művésztelepen Vízér című kiállítását. Mit takar a cím? Hiszen manapság a vízzel kapcsolatban olyanokat lehet olvasni, hogy a veszélyes vizek legyengítik és megbetegítik az egészséges szervezetet. Gondolom, esetünkben nem erről van szó.

–A kiállítást megnyitó Kopócsy Anna művészettörténész részletesen elemezte beszédében a vízér fogalmát, értelmezéseit, és megemlíttette az ön által említett legismertebb tartalmat is. Én, viszont ,ahogy a megnyitószövegből is kiderült, nem foglalkoztam az ismert tartalmakkal, hanem összeraktam a víz és az ér szavakat – minden megkülönböztető jel nélkül. Szobrászatomat régebben ismerők számára egyértelmű, hogy az ér a növényi rendszerek jelenlétére utal. A víz előtárg pedig úgy került a címbe, hogy miközben válogattam a szolnoki kiállításra, rájöttem arra, hogy az elmúlt 20 évben készült szobraim szinte mind vízhez kapcsolódnak. Tehát ez a vezérmotívum; a vízzel való szobrászati munkám adja a kiállítás lényegét. A

víz

kifejezés önmagában talán másfelé vinné el a befogadók gondolatait, de ha hozzáteszem az ér
szót, akkor láthatók azok a tartalmak is, amikkel még foglalkozom.

A faszobrászatban hogyan lehet megjeleníteni a vizet?

–Attól függetlenül, hogy nagyon sokat foglalkozom fával, nem tartom magam faszobrásznak.

Pedig amikor lent jártam Szolnokon, és berendezték a termet, akkor néhány faszobrot láttam.

–Jól látta, de akkor még nem vittük be a réz ötvözetből, vasból vagy bronzból készült szobrokat. Aki látja ezeket az alkotásokat, észreveszi, sosem magát a vizet ábrázolom. A víz esszenciája érdekel. Az, hogy milyen belső kapcsolatban állnak az emberek, a természeti lények a vízzel. A fánál nagyon közeli a kapcsolat a vízzel. Gondoljunk bele, hogyan növekszik a fa, miként áramoltatja magában a vizet. Ez a struktúra jól észrevehető egy fánál, kívül-belül. Bár a szobrászok többsége nem emeli ki ezt a kapcsolatot, alapanyagnak használják évszázadok óta a fát, sokszor festéssel teljesen elfedik. A XX. századtól néhány, többféle tematikában dolgozó szobrász előtt megnyílt a lehetőség arra, hogy akár a fa és a víz kapcsolatát is befoglalja műveibe.

Őket követte?

–Nem követtem senkinek a módszerét, hanem megpróbáltam a korábbi növényekkel való foglalatossodásomat, megfigyeléseimet és a belőlük származó gondolatokat „beleépíteni” a fába.

Az ember is a természet része. Sőt, az emberi test tömegének több mint fele, körülbelül 60 %-a víz. A tiszta víz testünk létfontosságú alkotórésze. Oldószer és vivőanyag, hiszen segíti a tápanyagok felszívódását. Ezzel is foglalkozik?

–Tudok róla, de az emberi lét fizikai részének a megfogalmazása az alkotási folyamat során kevésbé érdekel. Inkább azt az áramlást érzékelem, ami számomra nagyon közeli az élet folyam
áh
oz. Arra gondolok, hogy milyen mozgást érzékelünk a vízben – ilyen lehet a sima víztükör, az áradó patak, az ereszcatornán lecsorgó víz. Amikor ilyet látok, akkor sokszor asszociálok az ember szellemi, lelki létezésre.

Térjünk vissza a kiállításra. Hogyan került kapcsolatba a szolnoki alkotókkal?

–A szolnoki szobrászokkal régóta ápolok szakmai kapcsolatot. Néhány éve meghívtak a Szolnoki Tárlat zsűrijébe, akkor ismertem meg Verebes Györgyöt, a művésztelep művészeti vezetőjét. Nagyon örülök neki, hogy Szolnok jelentős művészeti központtá kezd válni, ráadásul olyan szellemiséggel, ami számomra szimpatikus. Tehát nem ideológia, vagy trend mentén alakul ez a művészársaság, hanem szakmai minőség mentén, organikusan. Tagjaik olyan művészetet képviselnek, melyek iránymutatók, tiszteletreméltók. Ezért rögtön igent mondtam a felkérésükre, s így került sor a kiállításra.

Ezt a tárlatát direkt Szolnokra álmodta...A kiállító tér mérete, a fényviszonyok is befolyásolják azt, hogy mennyi és milyen szobrokat vigyen le?

–Amiket említett, nagymértékben meghatározzák a kiállítást. Viszont a kiállítás rendezéseknél nem szoktam előre elhatározni, hogy mondjuk a faltól hány méterre álljon az adott szobor. Több kiállításon szerzett tapasztalataim alapján el tudom képzelni a szobraimat a térben. Ha szembesülök a tér olyan tulajdonságaival, amire nem gondoltam, akkor változtatok. 18 szobrot vittem le, és mindegyiknek megvolt a maga optimális helye. A festőknél ez könnyebb, mert ők ismerik a képek és a falak méretét. Az installálásnál –számomra a szobrok elhelyezése is a szobrászat része – egyes elemek miatt megváltozhat az első koncepció. Ezért egy kiállítás rendezése közben hasonló lelkiállapotban vagyok, mint mikor a szobraimat készítem. Említettük már a vizet. Olyan vízparti---, a víz tulajdonságaival kapcsolat élmények mentén válogattam ki szobraimat, amelyekben felfedezhető a víz jelentése, Sokszor nyaralok a Tisza-mentén családommal, Szolnoktól nem is messze, ezért bár vannak tengerre utaló alkotásaim, most erre a kiállításra nem hoztam ezeket, csak egy-két Balaton által ihletett művet .

Ezekben a művekben az anyag talált rá a tematikára, vagy fordítva?

–Változó. Az anyag találja meg a tematikát, vagy a tematika találja meg az anyagot. Általában nagyon sok gondolati pont fogalmazódik meg bennem alkotás előtt, és közben, melyek végül összeérnek. Így nem mindig tudom meghatározni, hogy az általam kitalált forma, vagy az anyag volt előbb. Az nem jellemző rám, amit többen elképzelnek, hogy szinte belelátom egy uszadék fába a formát. Vannak, akik így dolgoznak, nálam inkább először egy vízió jelenik meg. S ahogy ez a vízió erősödik, olyan intenzitással keresem az anyagot, hogy – általában rátalálok. Előfordul, hogy meglátok egy új anyagot, vagy egy olyan fát, ami azonnal megérint – ez lehet például egy történetet hordozó faanyag – , inspirál valamilyen irányba.

A most Szolnokon látott művei korábban Sas-hegyi otthonában voltak, ahol most beszélgetünk. Tehát itt van a műhelye?

–Ha egy fészert műhelynek lehet nevezni, akkor igen, s a legtöbb munkám itt készült.

Ötgyerekes családapaként mikor tud alkotni?

–A nyugalom szükséges az alkotáshoz, és az évek során kialakult a metódusom. Főállásban a Képzőművészeti Egyetemen tanítok, immár 16. éve szobrászokat. Ez meghatározza időbeosztásomat. Sosem akartam hétvégi szobrász lenni. Ezért a metodika úgy jön létre, hogy először megszületik a gondolat, mely állandó feszültségben tart, és keresi a hozzá tartozó megjelenést. Nagyon fontosak a szobrászati hagyományból adódó, vagy a költészetből, irodalomból, zenéből kapott élmények, de ezek mellett a mostani, vagy a gyerekkori kertünk, az Epreskert , vagy a nyaralás alatti élmények is erősen inspirálnak. Annyira erősen, hogy addig keresem a mű elindításának lehetőségét, amíg végre nem hajtom.

Teszem fel, hogy lent nyaral a Tiszánál, és megszületik egy gondolata...

–Ami később a szoborban lehet, hogy csak egy kis elemként jelenik meg. Én nyaralás,vagy inkább az elutazás a jobb szó , közben végzem a szobrászatomhoz tartozó legintenzívebb előkészítő szellemi munkát.

Néhány hete Baráth Fábián szobrászművész nyilatkozta lapunknak: „először megszületik az ötlet, amit elkezdünk kidolgozni, megvalósítani, és ehhez szükséges az ihletett helyzet– ekkor nem gondolhatok a mindennapok problémáira.” Egyetért vele?

–Természetesen, hiszen az alkotás idején minden kívül álló problémát el kell fedni.

Ezt a család elfogadja?

–Tudják, hogy ez a munkám, nem hobbiból alkotok, nem csak magamnak csinállok szobrokat. Röviden: tolerálják, hogy apa dolgozik. Feleségem pedig művészszülők gyermeke, aki saját festészeti útját háttérbeszorítva rendkívüli módon segíti ezt az életformát.

Saját magának is készít kedvtelésből szobrokat?

–Korábban úgy gondoltam, hogy játékosabb szobraimat nem biztos, hogy kiállítom. Majd rájöttem, hogy úgysem én határozom meg a szobor későbbi sorsát, jelentését. Raktárnak pedig miért dolgozzam? Ezért is vállalom a kiállításokat. De azt se szeretném, ha csak a szobrászatból kéne eltartanom a családom, mert akkor már kompromisszumokat kell kötnöm a megrendelőkkel. Nem zárkózom el a megrendelésektől, ám ha csak a megrendelésre hagyatkoznék, akkor kiszolgáltatott helyzetbe kerülnék. Meg kell felelni a közízlésnek, és egy alaposan meghatározott tematikának. Művészetem, ahogy egy önálló költészeti teljesítmény, nem a hétköznapiakról szól. Éppen a hétköznapi tartalmak felett szeretne „üzenni”. Ez pedig sérül, ha valaki befolyásolja.

Pedig köztéri szobrokat is alkotott, például Lajtha Lászlóét. Pécssett pedig Zöld Út című alkotása látható. Ezek talán nem megrendelésre készültek?

–Ezek a kivételek. A Pécsen, a Széchenyi téren látható nagy szobrom, egy a földbe ágyazott hatalmas fűszál, és most állítottam fel eddigi legnagyobb alkotásomat a vizes vb-vel kapcsolatban, a négy méter magas, és majdnem ugyanolyan széles, bronz Turbinalevelet Budapesten a Forgács utcai metrómegállónál. Ezek autonóm szobrászati munkák. A figurális megrendeléseknél nálam alapszempont, hogy számomra fontos személyiségeket ábrázoljak, például Balatonkenesére Pilinszky-emléktáblát készítettem. Lajtha László zeneszerző művészetét is tisztetem, becsülöm, ezért sem zárkoztam el a felkéréstől.

Egyik teljesen figurális portré, a nyárfából faragott Sulyom pedig meglepő szobor, főleg mert a pár centiméter nagyságú termés itt legalább ötvenszeres nagyságú. Mi fogta meg egy ilyen kis termésben?

–Bár mi szobrászok a portré szót fenntartjuk a személyhez kötődő emberábrázolásra, de nem idegen tőlem ez a rokonítás. Maga a szobor jó példa arra, hogy rátalálok egy természeti formára, és felvetődik bennem, ezzel szobrászként is kell foglalkoznom. Ennek a vízínövénynek jellegzetes a levele, karakteres formájú a termése. A tüskés termés megbújik az iszapban. Ha eredeti arányban készítem róla a szobrot, akkor más méretű lett volna a tüskéje, de nekem ez többletjelentéssel is bíró forma, ezért rövidebbek a hegyei. Amint néztem a termést, rájöttem, szakrális jelentést tartalmaz, ha jól megfigyeljük, egy hangsúlyos középponttal rendelkező keresztet látunk benne. Egy ilyen formában olyat is találok, ami foglalkoztat, a jelek ősképeinek kutatása. Nagyon jó megfogalmazásnak tartom Kassai Lajos mondatát; Nem az Ősöket kell követni, hanem amit Ők követtek. Viszont ezt az ősképet nem akarom túlzottan egyértelműen megjeleníteni. Így, bár ezeket nem mindenki veszi észre, de megpróbálom intuícióimat olyan formába önteni, ami alkalmas lehet arra, hogy aki lát, és nem csak néz, ezeket a tartalmakat is érzékelje. Ezért is szerepelnek gyakran fűszálak szobraimban. Egy fűszál égre törése és közben spirális elkanyarodása rendkívül sokat jelent, ahogy az is, mikor egy csatornán levezeti a párát, nedvességet. Így gyakran egy növényi elemmel úgy foglalkozom, mint egy személlyel, vagy saját lelki vívódásaimmal. Mindezek egy történésbe kerülnek. Így a

Fűszálszáritó

szobrom túl azon, hogy rejlik benne a kortárs művészetre utaló játékosság, mivel Marcel Duchamp

Palackszáritója

idéződik meg, lehet ennek az információnak a hiányában egy keleti, leginkább japán formakultúrából merítő meditációs objektumként is nézni.

Említette az embert, a személyt is. Alkotásai úgy is utalnak az emberre, hogy közben az ember nem látható rajta?

–Arra törekszem, hogy az ember mindig is benne legyen, akár utalásként, alkotásaimban, ezért a radikális absztrakt művészet nem a sajátom. Hiszem, hogy vannak olyan absztrakt művészek, akik a teljes absztrakcióban is folyamatosan az emberről beszélnek. E területen készült legfontosabb munkám a Szegedi Dómba készített körmeneti kereszt, ahol Krisztusról két, a középpontban metsződő arany fénycsatorna szobrászi megformálásával, a legkevesebbel akartam a legtöbbről szólni.

Azokat a tanúságokat, amiket kiszűrtem az absztrakt, vagy a konceptuális művészet általam megismert alkotásaiból, olyan művészetté próbálom alakítani, amiben nincs meg a figurális-absztrakt ellentét.

Sokan mondják, az ember elszakadt a környezetétől, akik falvakban élnek, városokba

költöznek, nem állnak meg egy művi, vagy természetes alkotás mellett, nincs rá idejük, és még sorolhatnám. Ez a kórtünet is arra készíti, hogy ilyenfajta szobrokat készítsen?

–Egyértelmű; azt látom, hogy a legtöbb ember, és ezt gyakran magamon is észreveszem, a természettől idegen világ felé törekszik. Számára ez érdekesebb, izgalmasabbnak tűnik, a velünk együtt teremtett lények megfigyelésénél. Kevesen akarnak *együtt lélegezni* a valódi világgal. Miközben az idegen világ felé haladunk, felszámoljuk a természetet – gondoljunk csak egy példaként említve a Csendes Óceánban úszó hatalmas szemétszigetekre. Ezt az elidegenedést többen elemzik, próbálnak tenni ellene valamit. A szobrászat kis hatékonyságú eszköz, de mégis egyik feladatomból felhívni erre a jelenségre a figyelmet. Szeretném, ha fékeznenék az őrjítő tempóból, kissé nyugodjunk le, lassuljunk le, ezért szobraim megteremtik annak a lehetőségét, hogy közel kell hozzájuk menni, több időt kell szentelni arra, hogy „feltárulkozzanak”. Az ábrázolt jelenségek is megállásra, lelassulásra készíthetők a nézőt.

Más szobrász is így gondolkozik?

–Bizonyosan léteznek szobrászok, akik hasonlóan gondolkodnak, de a hangsúlyokban lehetnek eltérések. A múltból is merítek, onnan is sok rokongondolatot fedeztem fel, melyek ezáltal ugyanolyan kortársaimmá tudnak válni, mint egy mai szándékosan erőltetett naprakészség. A művészetben értelmetlen fejlődésről beszélni. Elköteleződtem a már említett területhez, ám nem az én dolgom megítélni, hogy a természet közelség más szobrásznál hozzám képest miként jelenik meg.

Hány évesen kezdett el környezetünkkel foglalkozni?

–Egyetemi éveim, 1998 után jelent meg ez a szemlélet a művészetemben. Ha visszamegyünk az időben, hatott rám az is, hogy kőbányai kertes házban nőttem fel. Szüleimmel sokat kirándultunk erdőkben, vízpartokon. Szellemi értelemben pedig a legerősebb hatás akkor ért, mikor középiskolásként Hamvas Béla írásait olvastam. Weöres Sándor költészete pedig szinte visszarepített gyerekkoromba. Ahogy az a vízi világ, ami Weöres Sándort Rába-parti élete miatt motiválhatta, költészettechnikája, és elsősorban létszemlélete sokat jelent számomra. Ebben a szellemi körben teljesedett ki világom.

Felmenői mérnökök, így senki sem foglalkozott a családban művészettel?

–Édesapám és nagyapám mérnökök, édesanyámnak finom érzéke volt kézzel készített tárgyai megformálásához de nem művészként élt, a nagyszülői generációban viszont kézművesek voltak,többen fával dolgozó iparosok . Egyik interjúban említettem,(tévesen a szomszédba helyezték), hogy egy régi kádár műhely állt nagyszüleim házához építve, így korán megismerkedtem a szekercével, gyaluval, fűrészszel. Látom,hogy a kézművesség kihalóban van. Ezért fontos számomra a szobrászat kézműves része.

Ma, amikor minden művész olyan módon alkot, ahogy szeretne, és többen meg kívánnak felelni a nyugati törekvéseknek, milyen stílusba sorolják be a művészettörténészek?

–Több irányzatba is besoroltak, de az általuk használt szavak néha annyira leszűkítik azt, amit szeretnék átadni alkotásaimmal, hogy nem szívesen alkalmazom ezeket a kifejezéseket. Néhány írásban belehelyeznek bizonyos trendekbe, de ki tudja, évek múlva melyik irányzathoz tartozom majd.

Nem is sejtí?

–Nem. Amikor a szürrealizmus, az újromantika, vagy a művészet mágikus jellegének újraértelmezéséről írnak, azok számomra értelmezhető és elfogadható kategóriák. Viszont ha a szürrealizmust említjük, akkor a művészethez kevésbé értők, a stílus emblematikus alkotóira gondolnak, akiknek szemlélet-és kifejezőmódjától távol állok. Amikor pedig felnagyítottam egy tárgyat, például a Sulyom esetében, akkor voltak, akik azt mondták, hogy ez pop-art. Holott ehhez az irányzathoz abszolúte nem tartozom. Kicsit leegyszerűsítve ,bár nem akarom magam hozzá hasonlítani,de Michelangelo is felnagyította a *Dávidot*, mégsem gondoljuk,hogy ettől ő egy pop-art művész lenne.

Ha már egy kiváló szobrászt említett... Igaz, hogy egyik példaképe Samu Géza Munkácsy-díjas szobrászművész?

–Nagyon sokan jelent számomra Samu Géza szobrászata, de nem ő az egyedüli mester, aki példaképem. Tény, hogy munkáimat a magyar szobrászok közül hozzá tudják a legkönnyebben kapcsolni. Mégsem vagyok a követője, bár sokat foglalkoztam életművével, szobrait restauráltam – de ő alapvetően más világszemléletből hozta létre munkáit. 15 évig tanítottam Kő Pál mester mellett, Samu Géza szobrászatának megélése egy erős kapocs közöttünk, ami a közös tanári együttműködésünk szellemi centrumaként is értelmezhető számomra.

1997-től kiállító művész, abban az évben, amikor elvégezte a szobrász szakot. Milyen alkotást állított ki?

–A diplomamunkámat, ami első ránézésre eléggé eltér a szolnoki kiállítás tárgyaitól. A damilból készült munka címe: *A legszebb tárgy, ami nincs*. Olyan damil-széket formáltam, ami „felettünk lebeg”, mint egy trón. Ez az első önálló kiállításom, amit most is szívesen felvállalok. Később főleg csoportos kiállításokon vettem részt, mert a családalapítás és az egzisztenciális nehézségek miatt sokáig nem állítottam ki önállóan. 2007-ben az epreskerti Parthenon-fríz Teremben volt az első olyan kiállításom, ahol a jelenlegihez hasonló műveket mutattam be. A *Sulyom*

szobrom ott is szerepelt. Néhány munkámat többször is kiállítom, ami ma nem szokás, de szerintem a szobrász nem teheti meg azt, hogy alkotását egyszer bemutatja, majd raktárba teszi. Hiszen a szobor nem egy öt perces ötlet realizálására készült.

Egyik szobor ihleti a másikat?

–Nem gondolkodom sorozatokban, de a válaszom: igen. Bár készítettem 4-5 Sulyom-szobrot, de nem sorozatban. A gondolatok kavarnak bennem, és egyszer csak, körforgásszerűen visszatérnek. Néha témák, vagy anyagok, formák kerülnek előtérbe. S ezek nagyon erősen hatnak egymásra.

Ha szobrai nem köztérre készülnek, akkor kiállításra?

–Sosem úgy alkotok, hogy közben az jár a fejemben, hogy ez a mű kiállításon szerepel. A szobrászat számomra lelki, szellemi, fizikai tevékenység, olyan életút, melynek állomásain megpróbáljuk elsősorban magunkat megérteni. Ezt az én-kutatást viszont nem a saját személyemmel kapcsolom össze, bár természetesen azon keresztül jön létre-hanem sokkal inkább a közös létünk személyfeletti szubtilis tartalmait próbálom megmutatni.

A szolnoki kiállítása kapcsán azt írták, hogy szobrászként az ország öt legjobbjai között jegyzik. Hogy-hogy nem lehet önről hallani a médiában?

–Nem volt erről korábban tudomásom, és most sem tudok mit kezdeni ezzel a rangsorolással. Ahhoz, hogy nyugodtan tudjak dolgozni, el kell vonulnom a hírekre reflektáló, aktuális dolgokhoz igazodó világtól. Ezért kissé rejtőzködő vagyok, ami egy kiállításnál feloldódik, kissé előtérbe kerülök, majd újra visszavonulok. Nem hiszem, hogy attól leszek jó szobrász, ha

Nemcsak testi valónkban vagyunk jelen a világban

Írta: Medveczky Attila

2017. július 06. csütörtök, 22:00 -

hajszolom a népszerűséget.

Medveczky Attila